

Lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter, införande av avgifter för prövning av ansökan om försäljningstillstånd och avgifter för tillsyn, fastställande av avgift för kontroll av handel med vissa receptfria läkemedel, samt fastställande av avgift för kontroll av försäljning av folköl

Förslag till social- och omsorgsnämndens beslut

1. Social- och omsorgsförvaltningens förslag tillstyrks.
2. Beviljande av ansökan om tillstånd för försäljning av tobaksvaror tills vidare enligt 5 kap 1 § lag om tobak och liknande produkter delegeras till alkoholhandläggare.
3. Beviljande respektive avslag av tillstånd för försäljning av tobaksvaror för viss tid enligt 5 kap 1 § lag om tobak och liknande produkter delegeras till alkoholhandläggare.

Förslag till kommunstyrelsens beslut

1. Social- och omsorgsförvaltningens förslag tillstyrks.

Förslag till kommunfullmäktiges beslut

1. Med stöd av 8 kap. 1 § Lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter införs avgift för prövning av ansökan om försäljningstillstånd enligt 5 kap. 1 §, i enlighet med social- och omsorgsförvaltningens förslag i bilaga 1 till tjänsteskrivelsen.
2. Med stöd av 8 kap. 2 § Lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter införs avgift för tillsyn av den som bedriver tillståndspliktig försäljning enligt 5 kap. 1 § och av den som bedriver anmälningspliktig försäljning enligt 5 kap. 15 § i enlighet med social- och omsorgsförvaltningens förslag i bilaga 2 till tjänsteskrivelsen.
3. Med stöd av 23 § lagen (2009:730) om handel med vissa receptfria läkemedel fastställs avgift för kontroll enligt lagen i enlighet med enligt social- och omsorgsförvaltningens förslag i bilaga 2 till tjänsteskrivelsen.

4. Med stöd av 8 kap. 10 § alkohollagen (2010:1622) fastställs avgift för tillsyn av den som bedriver anmälningspliktig detaljhandel med folköl enligt social- och omsorgsförvaltningens förslag i bilaga 2 till tjänsteskrivelsen.
5. Avgifterna ska börja gälla från den 1 juli 2019.

Ärende

Den 1 juli 2019 börjar nya lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter att gälla. En nyhet i den nya lagstiftningen är bland annat att det krävs försäljningstillstånd för både detaljhandel och partihandel med tobaksvaror och det är kommunen som ska meddela dessa tillstånd.

Med anledning av den nya lagen behöver nya ansöknings- och tillsynsavgifter fastställas.

Beslutsunderlag:

Tjänsteskrivelse - Lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter, införande av avgift för försäljningstillstånd, 2019-05-13

Bilaga 1

Bilaga 2

Bakgrund

Riksdagen fattade i december 2018 beslut om en ny lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter.

Lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter

Lagen innehåller bestämmelser om tobak, elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare, örtprodukter för rökning och om användningen av njutningsmedel som till användningssättet motsvarar rökning men som inte innehåller tobak. Den nya lagen fångar därmed en vidare krets av produkter som kan rökas och reglerar såväl produktkrav och försäljningsregler som rökfria miljöer.

Enligt den nya lagen krävs från och med den 1 juli 2019 försäljningstillstånd för både detaljhandel och partihandel med tobaksvaror. Ett tillstånd kan gälla för viss tid eller tills vidare. En ansökan om tillstånd ska vara skriftlig. Tillstånd för detaljhandel meddelas av den kommun där försäljningsstället är beläget. Om försäljningsställe saknas meddelas tillstånd av den kommun där det företag som vill bedriva handeln har sitt säte eller, om företaget saknar säte i landet, av den kommun där företaget har ett fast driftsställe.

Tillstånd för partihandel meddelas av den kommun där det företag som vill bedriva handeln har sitt säte eller, om företaget saknar säte inom landet, av den kommun där företaget har ett fast driftsställe. Partihandlare får endast sälja tobaksvaror till den som har försäljningstillstånd. Säljaren ska förvissa sig om att köparen har sådant tillstånd.

Lag (2017:425) om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare upphör att gälla den 1 juli 2019 och bestämmelserna om dessa produkter förs istället in i Lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter. Kravet för att få bedriva detaljhandel med elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare är även framöver att försäljningen ska ha anmälts till den kommun där försäljningen ska ske. Det ska även finnas ett för verksamheten lämpligt egenkontrollprogram.

Kommunens tillsynsansvar

Kommunens tillsynsansvar enligt lagen om tobak och liknande produkter och anslutande föreskrifter, bortsett från rökfria miljöer, kommer från och med den 1 juli 2019 att omfatta:

- hälsovarningar, produktpresentation och identitets- och säkerhetsmärkning enligt 3 kap. 1,3,4 och 7 §§ på försäljningsställen,
- tillhandahållande av elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare enligt 2 kap. 7-9 §§ och 3 kap. 2,5 och 6 §§ på försäljningsställen,
- marknadsföring enligt 4 kap. 1,2 och 5-7 §§ när det gäller marknadsföringsåtgärder på eller i anslutning till försäljningsställen.

Kommunens och polisens gemensamma tillsynsansvar enligt lagen om tobak och liknande produkter och anslutande föreskrifter kommer från och med den 1 juli 2019 att omfatta

- tillhandahållande av nya tobaksvaror enligt 3 kap. 3§ på försäljningsställen,
- försäljning av tobaksvaror, i andra fall än när det gäller gränsöverskridande distanshandel, enligt 5 kap. 1, 6-10, 12 och 14 §§,
- anmälan om försäljning av elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare samt egenkontroll, i andra fall än när det gäller gränsöverskridande distansförsäljning, enligt 5 kap. 15 och 17 §§, och
- åldersgräns enligt 5 kap. 18 och 19 §§.

Övergångsbestämmelser

Nu gällande tobakslag (1993:581) upphör att gälla när den nya lagen träder ikraft den 1 juli 2019. Av övergångsbestämmelserna framgår dock att en detaljhandlare som före lagens ikraftträdande har anmält försäljning av tobaksvaror enligt 12 c § tobakslagen får fortsätta bedriva sådan försäljning, om detaljhandlaren senast den 1 november 2019 ansöker om tillstånd till försäljning enligt den nya lagen. Försäljning får efter en sådan ansökan fortsätta i avvaktan på tillståndsmyndighetens beslut. För försäljning som sker innan tillståndsmyndigheten har meddelat beslut i tillståndsfrågan ska bestämmelserna i tobakslagen gälla.

Gällande partihandel med tobaksvaror får sådan bedrivas utan tillstånd fram till den 1 november 2019. Har en ansökan om tillstånd till partihandel kommit in

till tillståndsmyndigheten före detta datum får verksamheten fortsätta till dess att beslut i tillståndsfrågan meddelats.

En konsekvens av övergångsreglerna är att det kommer finnas ett antal detaljhandlare som under tiden deras ansökan om försäljningstillstånd utreds, och i vissa fall även under tiden ett eventuellt avslag prövas i domstol, kommer att kunna sälja tobak enligt reglerna i gamla tobakslagen. Detta innebär att styrdokument som delegationsordning och dokumenthanterings-planer behöver ha kvar skrivningar om gamla tobakslagen fram till dess att ingen handlare längre säljer tobak enligt övergångsbestämmelserna. Detsamma gäller avgifter för tillsyn över dessa handlare. Att i nuläget ange en tidpunkt för när myndighetsutövningen enligt gamla tobakslagen kommer att kunna upphöra är inte möjligt.

Ekonomiska konsekvenser

Social- och omsorgsförvaltningen administrativa avdelning har idag två alkoholhandläggare som hanterar anmälningar om försäljning av tobak och folköl samt bedriver tillsyn över denna försäljning och kontroll av försäljning av receptfria läkemedel. Avseende det sistnämnda är det läkemedelsverket som är tillsynsmyndighet men kommunen ansvarar för att kontrollera att försäljningen sker i enlighet med lagstiftningen. Finansieringen sker genom uttag av avgifter från handlarna.

Vad gäller tillståndsansökningar kan det förutses en anhopning av inkommande ansökningsärenden under tiden från den 1 juli till den 1 november då övergångsregler för ansökan gäller för de ställen som före 1 juli är anmälda som försäljare av tobak. Det kan antas att en del av dagens tobakshandlare kommer upphöra med försäljningen då de inte är beredda att ta kostnaden för ett försäljningstillstånd. Uppskattningsvis är det 100 av de 127 handlare som idag har anmält tobaksförsäljning kommer söka försäljningstillstånd. Till detta kommer ett okänt antal partihandlare med säte i Linköpings kommun. Social- och omsorgsnämnden bedömer att trots de nya reglerna om tillståndsplikt så behövs inga ytterligare resurser för att kunna ta emot och utreda ansökningar om försäljningstillstånd samt för att utföra tillsyn över försäljningen.

Avgifterna

Enligt nya tobakslagen får kommunen ta ut en avgift för prövningen av ansökan om försäljningstillstånd. I prop. 2017/18:156 Ny lag om tobak och liknande produkter s. 130 kan utläsas att avgifterna ska spegla kommunernas faktiska kostnad för hanteringen av tillståndsansökningar vilket innebär att avgifterna kommer att variera mellan kommunerna. Vidare framgår att med hänsyn till att det föreslagna tillståndsförfarandet har klara beröringspunkter

med det förfarande som gäller vid tillståndsgivning enligt alkohollagen, bör avgifterna för serveringstillstånd kunna tjäna som riktmärke. Då den föreslagna tillståndsordningen för tobaksvaror dock innehåller färre bedömningsgrunder och är mindre komplex bör kommunernas kostnad för hantering av tobakstillstånd generellt kunna vara lägre än motsvarande kostnad för serveringstillstånd.

Nuvarande tillsynsavgifter gällande detaljhandel med folköl, tobak samt vissa receptfria läkemedel

- Tobaksförsäljning: 1540 kr/år
- Folkölsförsäljning: 1540 kr/år
- Försäljning av receptfria läkemedel: 1600 kr/år
- Försäljning av tobak och folköl: 2570 kr/år
- Försäljning av tobak och receptfria läkemedel: 3140 kr/år
- Försäljning av folköl och receptfria läkemedel: 3140 kr/år
- Försäljning av tobak, folköl och receptfria läkemedel: 4170 kr/år

Förslag till tillsynsavgifter för försäljning

Social- och omsorgsförvaltningen anser att tillsynsavgifterna kan ligga kvar på samma nivå, dock tillkommer avgift för tillsyn av försäljning av elektroniska cigaretter och påfyllnadsbehållare. Tillsynsavgifterna framgår även av bilaga 2.

- Försäljning av tobaksvaror: 1540 kr/år
- Folkölsförsäljning: 1540 kr/år
- Försäljning av receptfria läkemedel: 1600 kr/år
- Försäljning av elektroniska cigaretter och/eller påfyllningsbehållare: 1540 kr/år
- Två av ovanstående i kombination: 2570 kr/år
- Tre av ovanstående i kombination: 4170 kr/år
- Försäljning av tobaksvaror, folköl, receptfria läkemedel och elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare: 5000 kr/år

Förslag till avgift för prövning av ansökan om försäljningstillstånd för detaljhandel och partihandel av tobaksvaror

Det föreslagna tillståndsförfarandet har klara beröringspunkter med det förfarande som gäller vid tillståndsgivning enligt alkohollagen. Därmed bör avgifterna för serveringstillstånd kunna tjäna som riktmärke. Då den föreslagna tillståndsordningen för tobaksvaror innehåller färre bedömningsgrunder och är mindre komplex bör kommunernas kostnad för hantering av tobakstillstånd generellt kunna vara lägre än motsvarande kostnad för serveringstillstånd. Social- och omsorgsnämnden beräknar att tidsåtgången för en ansökan om försäljningstillstånd av tobaksprodukter är hälften av tidsåtgången för en ansökan om serveringstillstånd. Av den anledningen föreslås följande avgifter för tillståndsärenden enligt den nya lagen om tobak och liknande produkter.

- Ansökan om tillstånd för försäljning av tobaksvaror tills vidare: 5000 kr
- Ansökan om tillstånd för försäljning av tobaksvaror för viss tid: 2000 kr
- Stadigvarande ändring av försäljningstillstånd: 2000 kr

Tillståndsavgifterna framgår även av bilaga 1.

Samråd

Samråd har skett med Juridikenheten som tillstyrker förslaget.

Information eller förhandling enligt lag (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet

MBL-information eller förhandling är ej påkallad.

Kommunledningsförvaltningen

Social- och omsorgsförvaltningen

Paul Håkansson

Linda Ljungqvist

Beslutet skickas till:
Kommunstyrelsen